

Radek Vondra: Sociální sítě a církevní společenství

Diplomová práce na ETF UK

Posudek oponentky

Charakteristika práce

Práce zaujme především svou celkem dobře zvládnutou mezioborovostí: kombinuje teologický pohled na sbor jako na základní jednotku, ve které se realizuje Církev, a autoetnografický výzkum s rozsáhlou reflexivní složkou. V popisu výzkumu je práce nejsilnější, stejně jako v citlivých, jemných postřezích z terénu, v reflexivní práci a v přemýšlivých závěrech. Teologická část se mi zdá spíše klouzající po povrchu, ale k ní se nebudu raději vyjadřovat, neboť to není můj obor. Jak si autor sám všímá, chybí propojení teoretické a praktické části ve čtenářsky uchopitelný celek. Jazykově a stylisticky je ale práce na velice dobré úrovni.

Body oponentury

Teologická část

Ač mi nepřísluší tuto část odborně hodnotit, přesto bych jako čtenář ráda věděla, k čemu vlastně pro účely práce slouží. V popisu výzkumu se na ní odkazuje minimálně, s čestnou výjimkou „dvojího přikázání lásky“. Než přepisovat povrchní přehled tří nejrozšířenějších typů zřízení církve (zcela se tu ovšem například opomínají např. model pravoslavných církví), jistě by bylo pro celek práce účelnější představit například více do hloubky eklesiologické koncepce, které se v současné ČČE uplatňují, z jakých zdrojů se čerpá, jaké jsou vzory, kdo je zastává a jaký je jejich vztah k hlavní otázce práce, jímž je začleňování do sboru. Také odkazový aparát této části poukazuje na práci především s druhotnými prameny a i to jen v malém výběru.

Teoretická část sociologická

Sociologická teoretická část trpí podobnými neduhy jako část teologická, pokud ale mohu soudit, tak v poněkud menší míře. Pro základní termíny (např. komunita) se zde citují druhotné zdroje (Gojová), či zdroje, které již aplikují určité pojetí komunity do praxe sociální práce (Mareš). Podobně Bourdieu je vykládán přes Antropowebzin, pro výzkum klíčová teorie Roberta Putnama o sociálním kapitálu je citována v poznámce 107: Baštecká, 2015, str. 674, Někoho asi cituju?

Také seznam literatury je poněkud nepochopitelně rozdělen na dva (hlavní a další). Ze seznamu vyplývá, že autor umí hledat relevantní zdroje, ale spokojí se s citací přednášky a nejde už k primárním zdrojům, což bych v diplomové práci požadovala.

Výzkumná část

Popis vlastního výzkumu je bezesporu nejsilnější částí práce. Zajímavá a relevantně zkonstruovaná je mřížka začlenění, popis postupu práce je důsledný, snaha o interpretace poctivá. Byť autor zdůrazňuje omezení výzkumu daná subjektivním pohledem na zkoumané téma, přesto se domnívám, že výzkum zůstává zbytečně egocentrický ve své reprezentaci. Chybí zde klasické nástroje reprezentace terénního výzkumu jako je terénní deník, kde čtenář může rozlišit rovinu zažívání a rovinu interpretace, stejně jako identifikace citací (pokud to není sám autor, kdo mluví, kdo tedy a v jaké situaci, ke komu?). Podobně jako egocentričnost vadí zaměření na jeden jediný sbor, který by alespoň mohl být v diskusi uveden do kontextů, porovnán v obecné rovině s ostatními sbory ČČE,

nebo i s ostatními podobnými jednotkami jiných církví (když už se v úvodu píše o episkopátu a kongregacionalismu atd.).

Ráda bych také ocenila snahu autora nevyhýbat se tématu působení Boha v sociálních sítích sboru, byť se zde drží pouze vlastních pocitů:

„V průběhu výzkumu jsem zažil zkušenost, kde – podle mého – Boží přítomnost byla prostředníkem odpuštění a urovnání zdánlivě neurovnatelných vztahů.“ (str. 98)

Stejně jako u jiných zkoumaných témat by bylo možné i o tomto vypovídat ústy jiných lidí ze sboru či citacemi z terénního deníku.

Dotazník je zajímavě a přiměřeně zkonstruovaný a hodnotné je shrnutí vyplývajících paradigmat sboru. Grafické umístění sebe, Krista a faráře mi připadá málo průkazné a také interpretace zůstává rozpačitá. Možná by tato metoda byla plodná v kombinaci s rozhovorem nad obrázkem.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

V Krompachu 2. 9. 2016

Mgr. Barbora Spalová, PhD.

FSV UK